

Obecné pokyny k vlastnímu posouzení rizik a solventnosti (ORSA)

Obecné pokyny k vlastnímu posouzení rizik a solventnosti (ORSA)

1. Úvod

- 1.1 V souladu s článkem 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1094/2010 ze dne 24. listopadu o zřízení Evropského orgánu dohledu (dále jen „nařízení o orgánu EIOPA“)¹, vydává orgán EIOPA tyto obecné pokyny určené orgánům dohledu, jak postupovat při uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejímu výkonu (dále jen „směrnice Solventnost II“)².
- 1.2 Tyto obecné pokyny vycházejí z článků 41, 44, 45 a článku 246 směrnice Solventnost II a článků 262 a 306 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje směrnice 2009/138/ES (dále jen „nařízení Komise v přenesené pravomoci 2015/35“)³.
- 1.3 Očekává se, že orgány dohledu zajistí, aby podniky posuzovaly rizika, kterým jsou vystaveny, z dlouhodobého hlediska.
- 1.4 Spíše než na způsob provádění tohoto posouzení se tyto obecné pokyny zaměřují na to, čeho jím má být dosaženo. Například vzhledem k tomu, že posouzení celkových solventnostních potřeb představuje vlastní pohled společnosti na její rizikový profil a kapitál a další prostředky potřebné pro pokrytí těchto rizik, měla by společnost sama rozhodnout, jak toto posouzení provádět s přihlédnutím k povaze, rozsahu a komplexnosti rizik, která jsou vlastní její činnosti.
- 1.5 Orgán EIOPA bere na vědomí a podporuje rozvoj a úspěchy v globálním měřítku a na vnitrostátní úrovni mimo Evropskou unii, pokud jde o stanovování norem pro posouzení vlastních rizik a solventnosti („Own Risk and Solvency Assessments“ – ORSA) s perspektivou zaměřenou do budoucnosti. Orgán EIOPA však neočekává, že tyto obecné pokyny budou uplatňovány orgány dohledu ve třetích zemích. Přesto tyto obecné pokyny podléhají analýze rovnocennosti. Při odkazování na skupinové struktury nebo skupinovou úroveň platí tyto obecné pokyny pouze pro skupiny v rámci Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“). Tyto obecné pokyny platí pro pobočky usazené v Evropské unii ve vlastnictví pojišťoven nebo zajišťoven s ústředím umístěným v jejich zemích a vykonávající obchodní činnost uvedenou v prvním pododstavci čl. 2 odst. 1 směrnice Solventnost II.
- 1.6 Je zásadní, aby si byl správní, řídicí či kontrolní orgán společnosti vědom všech podstatných rizik, s nimiž se společnost potýká, bez ohledu na to, zda jsou rizika zahrnuta do výpočtu solventnostního kapitálového požadavku nebo zda jsou či nejsou kvantifikovatelná. Rovněž je nezbytné, aby správní, řídicí či

1 Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 48–83.

2 Úř. věst. L 335, 17.12.2009, s. 1–155.

3 Úř. věst. L 12, 17.1.2015, s. 1.

kontrolní orgán převzal aktivní roli při posouzení vlastních rizik zaměřeném do budoucnosti řízením procesu a prověřováním výsledků.

- 1.7 Pokud si skupina přeje použít v podniku vlastní posouzení rizik a solventnosti (ORSA) v souladu s třetím pododstavcem čl. 245 odst. 4 směrnice Solventnost II, je k tomu nutná vysoká úroveň konzistentnosti procesů napříč celou skupinou.
- 1.8 Obecné pokyny platí jak pro jednotlivé společnosti, tak na úrovni skupiny. Obecné pokyny navíc řeší otázky související se skupinovými specifiky posouzení vlastních rizik zaměřeného do budoucnosti, zvláště pak kvůli rizikům specifickým pro skupinu nebo rizikům, která mohou být méně relevantní na úrovni jednotlivých společností než na úrovni skupiny.
- 1.9 Příslušné obecné pokyny pro jednotlivé společnosti platí obdobně pro skupinové posouzení vlastních rizik zaměřené do budoucnosti. Skupiny navíc musí přihlídnout ke specifickým obecným pokynům pro skupiny.
- 1.10 Pro účely těchto obecných pokynů byly vypracovány tyto definice:
 - a) „úroveň skupiny“: znamená ucelený hospodářský subjekt (celostní pohled) zahrnující všechny subjekty ve skupině, jak jsou uvedeny v obecných pokynech k řídicímu a kontrolnímu systému;
 - b) „skupinové posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)“: znamená posouzení vlastních rizik zaměřené do budoucnosti prováděné na úrovni skupiny a
 - c) „společnou zprávou o vlastním posouzení rizik a solventnosti“ se rozumí jediný dokument (kontrolní zpráva z vlastního posouzení rizik a solventnosti), který pokrývá vlastní posouzení rizik a solventnosti provedené na úrovni skupiny a na úrovni některých dceřiných podniků ve skupině ke stejnému referenčnímu datu a za stejné období a který podléhá schválení orgánem dozoru, jak je uvedeno v třetím pododstavci čl. 246 odst. 4 směrnice Solventnost II.
- 1.11 Nejsou-li v těchto obecných pokynech definovány jinak, pojmy použité v tomto dokumentu mají významy definované v právních aktech uvedených v úvodu.
- 1.12 Tyto obecné pokyny jsou účinné od 1. ledna 2016.

Obecný pokyn 1 – Obecný přístup

1.13 Pro posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) by společnost měla zavést své vlastní procesy s odpovídajícími a přiměřenými technikami, které jsou upraveny na míru její organizační struktury a systému řízení rizik s přihlédnutím k povaze, rozsahu a komplexnosti rizik spojených s její činností.

Obecný pokyn 2 – Úloha správního, řídicího nebo kontrolního orgánu

1.14 Správní, řídicí nebo kontrolní orgán by měl zaujímat aktivní roli v rámci posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA), včetně řídicí úlohy při stanovení způsobu provádění posouzení a prověřování jeho výsledků.

Obecný pokyn 3 – Dokumentace

1.15 Společnost by měla mít k posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) alespoň tuto dokumentaci:

- a) koncepci pro posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA);
- b) záznam o každém posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA);
- c) interní zprávu o každém posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) a
- d) zprávu orgánům dohledu o posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA).

Obecný pokyn 4 – Koncepce posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)

1.16 Správní, řídicí nebo kontrolní orgán společnosti by měl schválit koncepci posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA). Tato koncepce by měla zahrnovat alespoň:

- a) popis zavedených procesů a postupů pro provádění posouzení vlastních rizik zaměřeného do budoucnosti;
- b) zohlednění vazby mezi rizikovým profilem, schválenými limity rozsahu rizika a celkovými solventnostními potřebami a
- c) metody a metodologie zahrnující informace o:
 - i) tom, jak a jak často se mají provádět zátěžové testy, analýzy citlivosti, reverzní zátěžové testy nebo další relevantní analýzy;
 - ii) normách pro kvalitu údajů;
 - iii) četnosti samotného posuzování a odůvodnění její přiměřenosti, zvláště se zohledněním rizikového profilu společnosti a volatility jejích celkových solventnostních potřeb ve vztahu k její kapitálové pozici a
 - iv) načasování provedení posouzení vlastních rizik zaměřeného do budoucnosti a okolnostech, které by daly podnět k potřebě provést posouzení vlastních rizik zaměřené do budoucnosti mimo pravidelný časový plán.

Obecný pokyn 5 – Záznam každého posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)

1.17 Společnost by měla odpovídajícím způsobem dokládat a interně dokumentovat každé posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) a jeho výsledky.

Obecný pokyn 6 – Interní zpráva o posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)

1.18 Společnost by měla sdělovat všem relevantním zaměstnancům alespoň výsledky a závěry týkající se posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA), jakmile budou proces a výsledky schváleny správním, řídicím nebo kontrolním orgánem.

Obecný pokyn 7 – Posouzení celkových solventnostních potřeb

1.19 Podnik by měl zajistit kvantifikaci kapitálových potřeb a popis jiných prostředků potřebných k řešení všech závažných rizik, a to bez ohledu na to, zda jsou rizika kvantifikovatelná či ne.

1.20 Dle potřeby by společnost měla podrobit zjištěná podstatná rizika dostatečně široké škále zátěžových testů nebo analýz scénářů s cílem poskytnout odpovídající základ pro posouzení celkových solventnostních potřeb.

Obecný pokyn 8 – Do budoucnosti zaměřená perspektiva celkových solventnostních potřeb

1.21 Společnost by měla zajistit, aby bylo posouzení celkových solventnostních potřeb společnosti zaměřeno do budoucnosti, a to včetně případné střednědobé či dlouhodobé perspektivy.

Obecný pokyn 9 – Ocenění a rozpoznávání celkových solventnostních potřeb

1.22 Společnost by měla, pokud při posuzování svých celkových solventnostních potřeb používá základy rozpoznávání a oceňování, které se liší od základů podle směrnice Solventnost II, vysvětlit, jak použití takových odlišných základů rozpoznávání a oceňování zajišťuje lepší zohlednění konkrétního rizikového profilu, schválených limitů rozsahu rizika a obchodní strategie společnosti při současném splnění požadavku na řádné a obezřetné řízení činnosti.

1.23 Společnost by měla kvantitativně odhadovat dopad odlišných základů rozpoznávání a oceňování na posouzení celkových solventnostních potřeb v případech, kdy byly při posouzení celkových solventnostních potřeb použity základy pro rozpoznávání a oceňování odlišné od Solventnosti II.

Obecný pokyn 10 – Průběžná shoda s regulačními kapitálovými požadavky

1.24 Podnik by měl analyzovat, zda průběžně dodržuje regulační kapitálové požadavky stanovené ve směrnici Solventnost II a toto posouzení by mělo zahrnovat minimálně:

- a) potenciální budoucí významné změny v rizikovém profilu;
- b) kvantitu a kvalitu kapitálu společnosti po celé plánovací období a

- c) skladbu kapitálu napříč třídami a způsob, jak se tato skladba může změnit v důsledku termínů umořování, splátek a splatnosti v průběhu plánovacího období společnosti.

Obecný pokyn 11 – Průběžná shoda s technickými rezervami

1.25 Podnik by měl zajistit pojistně-matematickou funkci, která:

- a) poskytuje vstupy ohledně toho, zda společnost soustavně dodržuje požadavky týkající se výpočtu technických rezerv;
- b) identifikuje potenciální rizika plynoucí z nejistoty spojené s tímto výpočtem.

Obecný pokyn 12 – Odchytky od předpokladů výpočtu solventnostního kapitálového požadavku

1.26 Společnost by měla posuzovat, zda se její rizikový profil odchyluje od předpokladů výpočtu solventnostního kapitálového požadavku podle SCR a zda jsou tyto odchylky významné. Společnost může nejprve provést kvalitativní analýzu, a jestliže ta ukáže, že odchylky nejsou významné, jejich kvantitativní posouzení není vyžadováno.

Obecný pokyn 13 – Vazba na proces strategického řízení a rozhodovací rámec

1.27 Společnost by měla přihlížet k výsledkům posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) a k poznatkům získaným v průběhu tohoto posouzení alespoň ve:

- a) svém řízení kapitálu;
- b) svém plánování činnosti a
- c) svém vývoji a navrhování produktů.

Obecný pokyn 14 – Četnost

1.28 Společnost by měla provádět posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA) alespoň jednou ročně.

Obecný pokyn 15 – Působnost skupinového posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)

1.29 Pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost by měla navrhnout vlastní posouzení rizik a solventnosti skupiny tak, aby odráželo strukturu skupiny i její rizikový profil. Ve vlastním posouzení rizik a solventnosti skupiny by měla být zahrnuta všechna závažná rizika plynoucí ze všech subjektů, které jsou součástí skupiny.

Obecný pokyn 16 – Předkládání informací orgánům dohledu

1.30 Pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost by měla zaslat orgánu dohledu nad skupinou kontrolní zprávu z vlastního posouzení rizik a solventnosti skupiny. Dokument zaslaný orgánu dohledu nad skupinu s výsledkem vlastního posouzení rizik a

solventnosti skupiny by měl být vyhotoven ve stejném jazyce jako pravidelné zprávy orgánům dohledu.

- 1.31 Pokud byla vypracována společná zpráva o vlastním posouzení rizik a solventnosti, pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost by měla zajistit, pokud o to bude požádána členem nebo novým členem kolegia, aby požadující člen dostal včas překlad do oficiálního jazyka tohoto členského státu té části informací z vlastního posouzení rizik a solventnosti, která se týká daného podniku.

Obecný pokyn 17 – Zvláštnosti skupiny, pokud jde o celkové solventnostní potřeby

- 1.32 Pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost by měla náležitě posoudit dopad všech rizik specifických pro skupinu a vzájemných závislostí ve skupině, jakož i dopad těchto rizik a vzájemných závislostí na celkové solventnostní potřeby s přihlédnutím ke specifickým skupiny a ke skutečnosti, že u některých rizik může na úrovni skupiny dojít k nárůstu.
- 1.33 V souladu s obecným pokynem 5 o záznamech jednotlivých vlastních posouzení rizik a solventnosti, by pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost měla zahrnout do záznamu vlastního posouzení rizik a solventnosti skupiny alespoň popis, jak byly při posuzování celkových solventnostních potřeb zohledněny tyto faktory:
- a) identifikace možných zdrojů kapitálu v rámci skupiny a identifikace možných potřeb dodatečného kapitálu;
 - b) posouzení dostupnosti, převoditelnosti či zastupitelnosti kapitálu;
 - c) odkazy na případný plánovaný převod kapitálu uvnitř skupiny, který by měl podstatný dopad na jakýkoliv subjekt ve skupině, a důsledky tohoto převodu;
 - d) sladění strategií jednotlivých společností se strategiemi zavedenými na úrovni skupiny;
 - e) specifická rizika, kterým by skupina mohla být vystavena.

Obecný pokyn 18 - Zvláštnosti skupiny, pokud jde o průběžné dodržování regulačních kapitálových požadavků

- 1.34 V souladu s obecným pokynem 5 o záznamech jednotlivých vlastních posouzení rizik a solventnosti, by pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost měla do záznamu vlastního posouzení rizik a solventnosti skupiny zahrnout alespoň popis, jak byly při posuzování průběžného dodržování regulačních kapitálových požadavků zohledněny tyto faktory:
- a) identifikace zdrojů kapitálu ve skupině a případné potřeby dodatečného kapitálu;
 - b) posouzení dostupnosti, převoditelnosti či zastupitelnosti kapitálu;

- c) odkazy na případný plánovaný převod kapitálu uvnitř skupiny, který by měl podstatný dopad na jakýkoli subjekt ve skupině, a důsledky tohoto převodu;
- d) sladění strategií jednotlivých společností se strategiemi zavedenými na úrovni skupiny a
- e) specifická rizika, kterým by skupina mohla být vystavena.

Obecný pokyn 19 – Zvláštní požadavky na dokument jednotného posouzení vlastních rizik a solventnosti (ORSA)

1.35 V případě uplatnění vlastního posouzení rizik a solventnosti v podniku podle třetího pododstavce čl. 246 odst. 4 směrnice Solventnost II by pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost měla poskytnout orgánu dohledu nad skupinou:

- a) seznam podniků, pro které jsou jednotlivá posouzení požadovaná článkem 45 směrnice Solventnost II zahrnuta do společné zprávy o vlastním posouzení rizik a solventnosti, včetně důvodů pro takové rozhodnutí;
- b) popis, jak jsou splněny požadavky v oblasti řízení a kontroly na úrovni těchto podniků a zejména jak se správní, řídicí nebo kontrolní orgány dceřiných společností zapojují do procesů posouzení a schválení výsledků;
- c) popis, jak je společná zpráva o vlastním posouzení rizik a solventnosti uspořádána, aby orgán dohledu nad skupinou mohl oddělit jednotlivá posouzení pro jiné členy kolegia;
- d) v případě potřeby konkrétní uvedení požadovaných překladů, se zvláštní pozorností věnovanou časovému harmonogramu a obsahu.

Obecný pokyn 20 – Začlenění přidružených pojišťoven a zajišťoven ze třetích zemí

1.36 Při posuzování celkových solventnostních potřeb skupiny by pojišťovna nebo zajišťovna držící účast, holdingová pojišťovna nebo smíšená finanční holdingová společnost měla zahrnout rizika obchodní činnosti ve třetích zemích konzistentním způsobem, jak činí v rámci činnosti v Evropském hospodářském prostoru, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost převoditelnosti a zastupitelnosti kapitálu.

Pravidla pro dodržování pokynů a podávání zpráv

- 1.37 Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané podle článku 16 nařízení o zřízení orgánu EIOPA. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení o zřízení orgánu EIOPA příslušné orgány a finanční instituce vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny a doporučeními řídily.
- 1.38 Příslušné orgány, které se těmito obecnými pokyny řídí nebo se jimi hodlají řídit, by je měly vhodným způsobem začlenit do svého rámce regulace či dohledu.

- 1.39 Do dvou měsíců od vydání pokynů v národním jazyce příslušné orgány sdělí orgánu EIOPA, zda se pokyny řídí nebo hodlají řídit, jakož i odůvodnění v případě, že se pokyny řídit nebudou.
- 1.40 Pokud příslušné orgány v řádné lhůtě uvedenou informaci neposkytnou, bude se mít za to, že nedodrží povinnost podávat zprávy, a tato skutečnost bude zveřejněna.

Závěrečné ustanovení o přezkoumání

- 1.41 Tyto obecné pokyny přezkoumává orgán EIOPA.